

**Projev Michala Klímy,
předsedy správní rady Nadačního fondu obětem holocaustu,
u příležitosti Dne památky obětí holocaustu
a předcházení zločinům proti lidskosti
Senát Parlamentu České republiky
27. ledna 2022**

S přibývajícími roky, které uplynuly od osvobození koncentračního tábora Auschwitz Birkenau, které si dnes připomínáme, se zvyšuje důležitost této připomínky. Jak ukazují každoroční zprávy o antisemitismu u nás, které připravuje Federace židovských obcí v ČR, roste počet antisemitských projevů, byť nedosahuje takové intenzity a takových forem jako v některých západoevropských zemích. Současně jsme svědky znevažování symboliky židovské perzekuce, když si různí dezinformovaní odpůrci očkování a protipandemických opatření připínají žluté šesticípé hvězdy, aby vytvořili zdání, že je někdo pronásleduje, a aby připodobnili svou situaci k situaci židů v období nacismu. Nelze každý projev hlouposti a nevdělanosti postihovat zákonem, ale je dobře, že většina společnosti takové jednání odsuzuje.

Před dvěma lety jsem z tohoto místa upozornil na skandální prodej propagačních předmětů - hrnečků a triček s portréty nacistických pohlavárů. O něco později jsem podal trestní oznámení na vydavatele kalendáře s portréty těch samých. Mám radost, že mohu nyní říci, že se za dva roky mnohé změnilo. Orgány činné v trestním řízení zahájily trestní stíhání, padlo obvinění, obžaloba i rozsudek. To je zásadní změna v přístupu justice, která dosud takové projevy spíše tolerovala. A nejen to. Před několika dny padl rozsudek v kauze jiného vydavatele publikací popírajících nebo zlehčujících holocaust.

Ale to není jediná dobrá zpráva.

Od začátku tohoto roku platí novela trestního zákona, který nyní výslovně zakazuje podporu a propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka i pokud se takové jednání, tedy výroba, dovoz, uvedení do oběhu předmětů se symbolikou, slogany, představiteli takových hnutí obhájí komerčními úmysly - tedy ziskem. Připomeňme, že to byl hlavní argument pachatelů takové činnosti - že ji nepáchají z přesvědčení, ale za peníze. A soudy dříve opakovaně tuto argumentaci uznávaly.

Často se diskutuje o tom, není-li kriminalizace takových publikací zásahem do práva na svobodu slova. Vzhledem k nedávné totalitní historii naší země je důležité v této diskusi argumentovat. Každý člověk má mít právo na svobodný projev svého názoru. Ale popírání skutečnosti a lži nejsou projevem názoru, ale právě jen popíráním skutečnosti a lží. Není projevem názoru, když někdo říká, že nehoří dům, který je v plamenech, nebo že nehrozí povodeň, když se žene povodňová vlna. Je projevem síly demokracie ne její slabostí, pokud dokáže vymezit svobodu slova tak, aby nikdo nebyl omezen v projevu svého názoru a současně, aby nebylo beztrestné šířit lži, dezinformace a nenávist k určité skupině obyvatelstva pro její rasu, víru nebo přesvědčení.

Protože mám tuto vzácnou možnost mluvit na půdě Parlamentu České republiky, tedy na území, kde obvykle vystupují politici, rád bych poděkoval politikům, kteří se v zákonodárném sboru postavili do čela iniciativy za doplnění a zpřesnění trestního zákoníku. A je třeba ocenit, že iniciativní skupina se našla téměř ze všech politických stran. Ale chtěl bych z tohoto místa také poděkovat médiím, které poskytly zmíněným kauzám velký prostor a pomohly tak pro hledání a nalezení řešení získat veřejnou podporu. Je důležité, že právě novináři, kterým na prvním místě jde o svobodu slova, vnímají, že je důležité nepřipustit, aby byla svoboda slova zneužívána pro šíření nenávisti a popírání skutečnosti.

Děkuji za pozornost.

Michal Klíma

Předseda správní rady Nadačního fondu obětem holocaustu

27. 1. 2022